Dosarul nr.2-1204/22
2-22114082-32-2-04082022

H O T Ă R Â R
E
în numele Legii

Dispozitivul hotărârii pronunțat public la data de 24 decembrie 2025 or.Ialoveni
Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Bîcu
Grefierul Svetlana Pavalachi

a examinat în ședință de judecată publică, desfășurată în limba română, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire la declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

1. La data de 04 august 2022, la Secția evidență și documentare procesuală a Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost repartizată în mod automat-aleatoriu, prin intermediul PIGD, judecătorului Viorica Alexeeva.

2. Prin încheierea Vicepreședintelui interimar al Judecătoriei Hîncești, Corina Albu, din 10 iunie 2024 a fost dispusă redistribuirea aleatorie a cauzei civile, în legătură cu aflarea în concediu medical pentru graviditate și naștere a judecătorului Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni),Viorica Alexeeva, până la data de 17 iunie 2024.

3. Conform fișei de repartizare din 02 iulie 2024, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost redistribuită în mod automat-aleatoriu prin intermediul PIGD, judecătorului Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni), Svetlana Bîcu.

4. Prin încheierea din 05 iulie 2024, s-a dispus acceptarea în procedură contencioasă a cererii de chemare în judecată depusă de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire la declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată și stabilirea ședinței de judecată pentru data de 13 noiembrie 2024, orele 11:00 și comunicarea cererii de chemare în judecată.

Argumentele invocate de părți.

5. În cererea de chemare în judecată reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Sandu indică că în fapt la 22 noiembrie 2021 a decedat subit tatăl reclamantei********** iar la 15 aprilie 2022 a decedat mama**********

6. La 06 noiembrie 2021, părinții reclamantei,**********au semnat testamente, acestea fiind autentificate de notarul *****, care au fost înregistrate în Registrul actelor notariale la nr.1-

1848 și respectiv 1-1849. Testamentele respective au fost autentificate la domiciliul defuncților, *****

7. Aceste testamente au fost întocmite cu încălcarea condițiilor de valabilitate a actelor juridice, cu vicierea de consimțământ.

8. Reprezentantul reclamantei precizează că testamentul este un act juridic solemn, unilateral, personal și revocabil și nu poate fi întocmit prin reprezentare sau de către terț, iar pentru a avea calitatea de testator, persoana trebuie să aibă capacitate de exercițiu deplină, care este aptitudinea persoanei fizice de a dobândi prin faptă proprie și de a exercita drepturi civile, precum și de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa.

9. Punctează că potrivit documentației medicale și informațiilor deținute de partea reclamantă defuncții aveau o stare de sănătate precară, o perioadă îndelungată, anterioară decesului acestora. Mama reclamantei, a suferit și de COVID 19, formă foarte gravă, iar în timpul acesta fiind internată în spital, fiindu-i administrate preparate puternice care afectau discernământul persoanei. Ca consecință, aceste preparate îi creau stări de nervozitate, tulburări ale somnului, extenuare excesivă, stări temporare de inconștiență și dezorientare.

10. Relatează că pentru valabilitatea testamentului nu este suficient ca testatorul să aibă *de jure* capacitatea deplină de exercițiu, fiind necesar să aibă și responsabilitate în fapt, adică să poată să conștientizeze acțiunile sale, să le dirijeze și să aprecieze just efectele juridice ale acțiunilor sale.

11. În toată această perioadă din cauza stării grave a sănătății, precum și din motiv că defuncții aveau dureri, au administrat la indicația medicului tratament medicamentos care conținea diverse preparate analgezice, și de diminuare a durerilor, care afectau memoria, vederea, aveau stări depresive, dureri de cap, slăbiciuni, amețeli și confuzii. Prin urmare, persoana care nu poate aprecia efectele juridice ale manifestării sale de voință din cauza dereglărilor psihice, alienației sau debilității mintale, stării vremelnice de inconștiență, hipnozei, beției alcoolice, folosirii de stupefiante ș.a., nu poate dispune prin testament.

12. Reprezentantul reclamantei susține că testatorii nu aveau discernământ în momentul întocmirii testamentelor, iar acest fapt poate fi demonstrat prin expertiză psihiatrică post-mortem, iar chestiunea utilității și oportunității acesteia va fi înaintată spre soluționare instanței la momentul examinării pricinii civile. Deci, testamentul întocmit de o persoană incapabilă, de un minor sau de o persoană limitată în capacitatea de exercițiu va fi declarat nul de instanța de judecată.

13. Învederează instanței că testamentele întocmite la 06 noiembrie 2021 sunt lovite de nulitate absolută, deoarece testatorilor le-a fost afectat discernământul, iar în asemenea caz nu este confirmată manifestarea de voință a testatorilor.

14. Prin urmare, fiind unica fiică a testatorilor care până la momentul decesului acestora a avut grijă de sănătatea și întreținerea lor, i-au fost lezate drepturile patrimoniale prin întocmirea testamentelor în favoarea pârâtului. De asemenea, a suportat imense cheltuieli legate și de înmormântarea părinților săi, fără contribuția minimă din partea celui în favoarea căruia a fost întocmite testamentele.

15. Specifică că pârâtul nu se interesa despre viața și sănătatea testatorilor, și nu venea să-i ajute când aceștia aveau nevoie de suport material și moral. Notează că este inexplicabil faptul întocmirii testamentelor în favoarea unei persoane străine, deoarece între reclamantă și testatori a fost mereu o relație apropiată ca între părinți și fiică, și nu au existat neînțelegeri sau conflicte, dimpotrivă, îi vizita des pe testatori, le aducea produse alimentare și îi însoțea pe aceștia la consultații medicale, la procurarea îmbrăcămintei și la efectuarea investigațiilor medicale.

16. Învederează că la 08.06.2022 a expediat în adresa Centrului de sănătate Ialoveni și Centrului comunitar de sănătate mintală Ialoveni o interpelare de furnizare a informației certificate privind starea de sănătate și bolile de care au suferit defuncții.

17. La 20.06.2022 a primit refuz din partea Centrului de sănătate publică Ialoveni, respectiv potrivit prevederilor art.119 din Codul de procedură civilă este necesar concursul instanței de judecată la obținerea înscrisurilor respective.

18. În baza celor relatate, în consecință testamentele întocmite la 06 noiembrie 2021 nu întrunesc condițiile de valabilitate ale actelor juridice, fiind necesară anularea acestora, iar prin efectuarea expertizei de specialitate (care va fi solicitată în cadrul examinării cauzei) va putea fi stabilit definitiv lipsa de discernământ a defuncților la momentul semnării testamentelor, motiv pentru care reclamanta a hotărât de a se adresa în instanța judecătorească pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legale.

19. În drept, își întemeiază cererea de chemare în judecată în conformitate cu prevederile art. 9, 10, 15, 16, 308, 309, 310, 312, 313, 315, 316, 327, 328, 331, 337, 2162, 2191, 2192, 2209, 2210, 2216, 2217 din Codul civil și art. 5, 7, 41, 119, 166 și 167 din Codul de procedură civilă.

20. Solicită, reprezentantul reclamantei ***** avocatul Serghei Sandu:

- declararea nulă a testamentului nr.1-1848 din 06.11.2021, semnat de**********, născut la ***** și decedat la *****. și autentificat de notarul *****.
- declararea nulă a testamentului nr.1-1849 din 06.11.2021, semnat de**********, născută la ***** și autentificat de notarul *****;
- compensarea cheltuielilor de judecată și asistență juridică. (f.d 5-7,vol.1)

21. Prin referința depusă de reprezentantul pârâtului**********avocatul Teodor Bordei se menționează că pretențiile din acțiune ale reclamantei sunt neîntemeiate și pasibile de a fi respinse.

22. În conținutul referinței depuse se face trimitere expresă la prevederile art.239,118 Cod procedură civilă, art. 2164, 2176, 2191, 2192, 2209,2210, 2213,2216,2217, 2226 Codul civil, art.44 din Legea nr. 246 din 15.11.2018 privind procedura notarială.

23. În motivarea poziției sale, reprezentantul părții pârâte susține că testamentele contestate au fost întocmite în conformitate cu prevederile legale aplicabile - art. 2161 2191, 2192, 2127, art.44 din Legea 246/2018.

24. Acordul de voință pentru autentificarea testamentului, potrivit art. 2226 alin.(2) Cod civil și art.44 alin.(3) din Legea 246/2018.

25. În pct. 4.2. din testamentele contestate se menționează în mod expres: că „*prezentul testament a fost întocmit și redactat de către... notarul ***** în baza solicitărilor exprimate de către testator. După convingerea mea, pe care am obținut-o în timpul discuției cu Dl (testatorul, n.m.), el are capacitate testamentară. Implicarea martorilor nu este impusă de lege și nu este dorită de testator. Am redactat prezentul testament în baza solicitărilor exprimate de către testator, ... Testamentul astfel redactat a fost citit cu voce testatorului, apoi transmis acestuia pentru a face cunoștință cu el, ...fiindu-i explicate conținutul, efectele și cadrul juridic aplicabil*”.

26. Potrivit art.5 alin.(8) din Legea 246/2018, „*Actul notarial purtând ștampila și semnătura notarului este de autoritatea publică, se prezumă legal, veridic și are forță probantă și, după caz forță executorie prevăzută de lege*”. Forma autentică a testamentului a fost respectată, astfel art.342 Cod civil nu este aplicabil.

27. Cât privește afirmațiile reclamantei precum că testamentele au fost întocmite la domiciliu defuncților, acest fapt nu contravine legii. Or nu există nici o lege, care să interzică efectuarea actelor notariale la domiciliul solicitantului. De ce defuncții nu au mers la biroul

notarial, este cunoscut fiindcă din cauza fricii induse în legătură cu răspândirea bolii COVID, ei preferau să nu iasă din casă.

28. Condițiile de valabilitate a testamentelor - capacitatea, forma, discernământul și consimțământul nu au fost încălcate, iar eroare, violență și dol nu există.

29. Faptul că testamentele nu au un obiect bine determinat nu numai că nu contravine legii și nu constituie condiție de valabilitate. Mai mult că atât, legea permite a da prin testament nu doar bunurile ce îi vor suprapune defunctului la momentul decesului, dar și bunurile ce vor fi dobândite în viitor.

30. Sănătatea precară pe care o invocă reclamanta nu a existat, probe în acest sens nu-s și nici nu pot exista, iar boala COVID nu privează pe cel bolnav de discernământ, or din 593 mii de cazuri de COVID nu au decedat chiar toți, ci numai 11 887. Cu atât mai mult nu se cunoaște asemenea efect al boli COVID, ca pierderea discernământului.

31. Totodată, *****a fost bolnavă de COVID după întocmirea testamentului aproape peste 6 luni.

32. Pare straniu, că avocatul reclamantei scrie în cerere că lipsa discernământului poate fi confirmată prin expertiză psihiatrică, dar în același timp argumentează cererea cu lipsa discernământului.

33. Nu corespunde realității nici afirmația că reclamanta și-ar fi înmormântat părinții. Pe defuncții**********i-a înmormântat pârâtul, reclamanta nici nu a venit în Moldova, când au decedat părinții. (f.d.27-32,vol.1)

34. În ședința de judecată ***reclamanta *****și reprezentantul ei avocatul Serghei Sandu***, au menționat că susțin integral cererea de chemare în judecată și au solicitat admiterea acesteia.

35. ***Pârâtul***********în ședința de judecată a declarat că totul s-a început acum 4-5 ani de zile, din toate rudele el era cel mai aproape de********** și********** și când aveau nevoie de ceva îl sunau pe el, iar el niciodată nu i-a refuzat cu nimic, pe timpul pandemiei le ducea alimente, măști, tot ce aveau nevoie, datorită lui ei nu s-au îmbolnăvit de COVID, apoi prin anii 2020-2021********** și-a luat asistent social și lui îi venea mai ușor. *****, după cum a confirmat și ea nu a fost 10 ani acasă, este și dovada la dosar. Toate documentele care confirmă starea de sănătate a părinților acesteia sunt anexate la dosar, ultima a dorit expertiză judiciară, care a fost efectuată și în concluzie confirmă că părinții ei avea discernământ la momentul întocmirii testamentului, care a fost întocmit de către notar fără prezența sa.

36. ***Reprezentantul pârâtului**********avocatul Doina Ioana Străisteanu***, în ședința de judecată a pledat pentru respingerea cererii de chemare, precizând că ambele rapoarte de expertiză demonstrează faptul că nu există un viciu de consimțământ a testatorilor la momentul semnării testamentelor, ambii acționând cu discernământ, iar partea reclamantă refuză de a face referire la Rapoartele de expertiză, pe care menționează cu nu le-a contestat, și a ales să meargă pe calea interpretării proprii.

37. Fiind audiată în ședința de judecată ***martorul *****, a declarat că a activat în calitate de lucrător social din anul 2019 până în prezent, însă la moment are funcția de asistent social.********** a fost beneficiara în perioada anului 2020 până la deces ultimei.********** a depus cerere la asistența socială de a fi luată în serviciu, criteriile pentru aceasta fiind ca persoana să nu aibă copii care să poată îngriji de ea, astfel cererea depusă a fost acceptată. Mergea la********** acasă, adresa o*****a farmacie și la alte servicii ori de câte ori avea nevoie.********** nu era beneficiar, însă când aducea produse se foloseau ambii. Susține că********** era ajutată de***** ***** care aducea produse și mâncare gata preparată, iar dna ***** i-a comunicat că este un nepot care o ajută, despre alte careva persoane care o ajutau

soții***** nu cunoaște. La înmormântarea lui********** a participat, iar dna ***** i-a comunicat că cheltuielile de înmormântare au fost suportate de către ea și***** La înmormântarea lui********** nu a participat. Soții***** se împăcau foarte bine și nu a observat careva comportament neadecvat la nici unul din ei.********** era vizitat de medicul proctolog și se rușina de acest fapt. Dna ***** nu i-a comunicat despre testament, cunoaște doar că aveau careva bani adunați. Despre faptul că soții***** au o fiică a aflat după înmormântarea dlui**********, iar dna ***** a declarat în prezența ei că „*fiica sa chiar dacă ar duce în spate un sac bani și ar vedea un leu rup oricum îl va lua*”, în rest susține că dna ***** îi era rușine să spună ca are o fiică și nu se împacă cu aceasta. Dna ***** susținea că cu fiica sa nu se împăcau de mult timp, mai ales din momentul când a aflat că este adoptivă. După moartea lui**********, dna ***** i-a comunicat să nu mai vină că este fiica. În perioada COVID, când dna ***** era în spital, aceasta a rugat-o ca s-o ducă acasă, însă ***** nu avea chei, ușa fiind încuiată. Dna ***** i-a spus că fiica ei este acasă și nu vrea să o primească. Susține că o ajuta pe dna ***** la rugămintea ei și la lucrările din grădină când avea posibilitate, însă nu o făcea contra cost. Nu a văzut ca fiicele dnei ***** să vină în vizită la soții*****, iar cu dna ***** nu a discutat.

38. Fiind audiată în ședința de judecată ***martorul ********, a declarat că, nu o cunoaște ***** cu***** ***** sunt rude este unchiul său. Pe soții********** i-a cunoscut, locuiau ***** dar strada nu o cunoaște. Din auzite știa că********** și********** aveau o fiică și a aflat de când s-au pornit judecățile. Nu era în relații strânse cu soții*****, și de multe ori mergea la ei la rugămintea lui***** ***** că se ducă medicamente în perioada COVID. Din discuții cu soții***** a văzut că aceștia erau senini, iar despre testamentele întocmite a aflat când a fost invitat în instanța de judecată, A menționat că nu cunoaște despre careva înțelegere dintre soții***** și***** ***** cu referire la întreținere.

39. La data de 16 decembrie 2025, la adresa de email a instanței de judecată au parvenit ***pledoariile reclamantei ******** prin care menționează pârâtul***** ***** duce în eroare instanță de judecată, precum că ea a dorit să vândă casa părinților, iar apoi să îi ducă la casa de bătrâni. Susține că în anul 2011, a avut discuții cu pârâtul**********care încerca să o convingă că va fi benefic să cadă la o înțelegere cu el, în schimbul la o cotă parte din casa comună pe care o deținea cu părinții ei. Pârâtul***** ***** îi propunea ca el să aibă grijă de părinții ei la bătrânețe, iar când le-a comunicat părinților despre intenția lui**********aceștia i-au comunicat că și lor***** ***** împreună cu soția acestuia le-au propus același lucru însă ei au refuzat categoric. În perioada COVID părinții iarăși i-au spus că***** ***** și soția acestuia *****le propuneau întreținere în schimbul proprietății pe care părinții ei o dețineau, persistența din partea acestora fiind una repetată. Cu referire la martorul *****, susține că aceasta oferea servicii mamei sale********** contracost, i-a având înregistrările audio prin care mama sa îi confirma acest lucru. Menționează că la începutul ședinței pârâtul***** ***** dorea audierea unui martor *****, doctorul care îi trata pe părinții și pe care îi cunoștea foarte, însă ulterior a renunțat la acest martor, astfel că ea a pierdut acest martor. Susține că înmormântarea lui********** și mesele de pomenire după au fost suportate integral de către********** și de către***** Precizează că********** a întocmit testamentul la data de 06.11.2021, cu 17 zile înainte de deces, iar din cauza preparatului medicamentos pe care îl administra capacitatea acestuia era influențată, mai ales fiind și nevăzător.

40. La etapa pledoariilor, ***avocatul Serghei Sandu*** a precizat că aceste testamente au fost întocmite cu încălcarea condițiilor de valabilitate a actelor juridice, cu vicierea de consimțământ. Au fost cercetate declarațiile reclamantei care a relatat că părinții săi, erau persoane vârstnice, starea de sănătate a acestora fiind precară, tatăl suferea de mai multe boli, inclusiv cronice iar

mama era bolnavă de cancer. În cadrul examinării cauzei în fond, au fost audiați martorii ***** și *****, declarațiile cărora s-au referit exclusiv la relațiile dintre pârât și defuncți și relațiile personale între defuncți și reclamantă, referitor la circumstanțele întocmirii și semnării testamentelor din 06.11.2021 nu au putut să comunice nimic. Mai mult ca atât, acești martori, evident nu au relatat obiectiv evenimentele declarate, sunt în legături strânse cu pârâtul și familia acestuia, și chiar în cadrul audierilor au insistat pe faptul că reclamanta se afla în relații mai puțin bune cu părinții, lucru care este dubios. În esență, declarațiile acestora fiind părtinitoare, având drept scop favorizarea părții pârâte în proces, în consecință acestea urmează a fi apreciate critic. Nu rezistă criticii nici faptul că martorii, chipurile cunoșteau foarte bine modul de viață și situația în care se aflau defuncții, însă nu au putut relata nimic despre circumstanțele semnării testamentelor contestate. Partea reclamantă este nedumerită asupra faptului cum a declarat martorul ***** că pârâtul aducea produse cu sacul, din câte se cunoaște și acest lucru nu a fost obiectat, defuncții nu erau persoane supraponderale, nu aveau un consum dezechilibrat de produse alimentare sau cel puțin nu a fost explicat cum erau aceste produse consumate or odată ce acestea erau aduse cu sacul, aceasta presupune, logic, că era un consum foarte ridicat sau produsele nu pot fi aduse cu sacul fiindcă nu există o logică în aceasta. Sunt contradictorii și declarațiile pârâtului prin care a menționat că nu a cunoscut despre întocmirea testamentelor, iar ulterior originalele acestora au fost transmise lui de către defuncți or din aceleași declarații acesta a indicat că practic permanent cunoștea despre locul lor de aflare și avea grijă de defuncți.

41. Potrivit informațiilor oferite de instituțiile medicale, s-a constatat că după cum a menționat inițial și partea reclamantă, ambii defuncți aveau o stare de sănătate precară. Chiar și declarațiile martorului ***** și ale pârâtului**********evidențiază că**********, beneficia de grija unui medic proctolog, acesta venea și îi administra cateter, care datorită bolii agravate, avea dureri insuportabile, ceea ce duce la limitări ale capacității de conștientizare a acțiunilor sale și dna **********, suferea de boală, în urma căreia fiindu-i administrate preparate medicamentoase cu efect puternic, ceea ce din nou ducea la limitarea capacității de conștientizare a acțiunilor sale. Ca consecință, aceste preparate îi creau stări de nervozitate, tulburări ale somnului, extenuare excesivă, stări temporare de inconștiență și dezorientare. Relatează că pentru valabilitatea testamentului nu este suficient ca testatorul să aibă de jure capacitatea deplină de exercițiu, fiind necesar să aibă și responsabilitate în fapt, adică să poată să conștientizeze acțiunile sale, să le dirijeze și să aprecieze just efectele juridice ale acțiunilor sale.

42. În timpul vieții, din cauza stării grave a sănătății, precum și din motiv că defuncții aveau dureri, au administrat la indicația medicului tratament medicamentos care conținea diverse preparate analgezice, și de diminuare a durerilor, care afectau memoria, vederea, aveau stări depresive, dureri de cap, slăbiciuni, amețeli și confuzii. Acest lucru se demonstrează și prin faptul că la capitolul semnătura în testamentul semnat de**********, este vizibil faptul că acesta a aplicat semnătura și a scris numele, prenumele, fiind evident într-o stare de stres și nervozitate, caracterele scrisului fiind foarte defectuoase, or înscrisul respectiv dovedește incontestabil starea de spirit și/sau de sănătate mintală a defunctului le momentul aplicării semnăturii pe testament. Prin urmare, persoana care nu poate aprecia efectele juridice ale manifestării sale de voință din cauza dereglărilor psihice, alienației sau debilității mintale, stării vremelnice de inconștiență, hipnozei, beției alcoolice, folosirii de stupefiante ș.a., nu poate dispune prin testament. Testatorii erau în stare incertă privind asumarea obligațiilor inserate în testamentele întocmite, datorită stării acestora psihice și de sănătate fizică. Deci, testamentul întocmit de o asemenea persoană, care nu a înțeles pe deplin esența actului întocmit, de un minor sau de o persoană limitată în capacitatea de exercițiu va fi declarat nul de instanța de judecată.

43. Învederează instanței că testamentele întocmite la 06 noiembrie 2021 sunt lovite de nulitate absolută, deoarece testatorilor le-a fost afectat discernământul, iar în asemenea caz nu este confirmată manifestarea de voință a testatorilor. Prin urmare, fiind unica fiică a testatorilor care până la momentul decesului acestora a avut grijă de sănătatea și întreținerea lor, i-au fost lezate drepturile patrimoniale prin întocmirea testamentelor în favoarea pârâtului.

44. Referitor la circumstanțele întocmirii testamentelor din 06.11.2021, consideră că acestea au fost întocmite cu încălcări ale condițiilor de formă și fond, notarul a refuzat să prezinte originalele acestora, actele care au stat la baza întocmirii și autentificării testamentelor nr.1-1848 și nr.1-1849 din 06.11.2021, fapt care pune la îndoială corectitudinea și legalitatea întocmirii acestora.

45. Prin încheierea din 06 decembrie 2023, s-a dispus numirea expertizei psihiatrice în cauza civilă.

46. Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.202335A0850 din 15 mai 2024, în partea concluziilor expertul judiciar psihiatru ***** a indicat că la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 cet.*****, nu prezenta dereglări psihotice acute sau tranzitorii, nu suferea de maladie psihică cronică. Conform stării psihice cet.***** la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 avea capacitatea de a conștientiza pe deplin acțiunile sale și le conducea deliberat, deci la momentul întocmirii testamentului din 06.11.2021 a acționat cu discernământ.

47. Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.202335A0849 din 15 mai 2024, în partea concluziilor expertul judiciar psihiatru ***** a indicat că la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 cet.***** nu prezenta dereglări psihotice acute sau tranzitorii, nu suferea de maladie psihică cronică. Conform stării psihice cet.***** la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 avea capacitatea de a conștientiza pe deplin acțiunile sale și le conducea deliberat, deci la momentul întocmirii testamentului din 06.11.2021 a acționat cu discernământ.

Aprecierea instanței de judecată.

48. Audiind poziția participanților la proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire la declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de judecată conchide că acțiunea este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, din următoarele considerente.

49. Instanța de judecată menționează că art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

50. Potrivit art.239 Cod de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată.*

51. În temeiul art.240 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.*

52. Articolul 241 alin.(1) Cod de procedură civilă, *prevede expres că instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. Hotărârea judecătorească trebuie să corespundă tuturor normele de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecțiile formulate de reclamant şi pârât (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptate de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei la 28.02.1984).*

53. În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a își apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime*.

54. În acord cu art.27 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare*.

55. Corespunzător art.117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei*.

56. În conformitate cu prevederile art.118 alin.(1) și (3) din Codul de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate*.

57. Prevederile art.121 din Codul de procedură civilă, stabilesc că, *instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului*.

58. Articolul 130 alin.(1)– (3) din Codul de procedură civilă, statuează că, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei*.

59. Conform prevederilor art.131 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *explicațiile date de părți şi intervenienți asupra circumstanțelor care le sânt cunoscute şi care au importanță în proces urmează a fi verificate şi evaluate deopotrivă cu celelalte probe. Explicațiile pot fi date oral sau în scris. Dacă partea audiată are mai mulți coparticipanți procesuali, instanța, în funcție de circumstanțele cauzei, determină necesitatea interogării tuturor coparticipanților sau numai a unora din ei*.

60. În cadrul examinării cauzei civile, instanța de judecată a constatat cu certitudine că, reclamanta Moroz *****, născută la 02 martie 1971, este fiica lui********** și**********, fapt care se confirmă prin certificatul de naștere seria/nr.***** actul de naștere fiind înregistrat la data de *****. (f.d.10, vol.1)

61. În continuare, instanța de judecată a constatat că,**********, a decedat la data de 22 noiembrie 2021, ceea ce se confirmă prin certificatul de deces seria/nr.*****, eliberat la data de 13 decembrie 2021, de către Serviciul de stare civilă Ialoveni, nr.de înregistrare 155 (f.d.17, vol.1), iar **********, a decedat la data de 15 aprilie 2022, ceea ce se confirmă prin certificatul de deces seria/nr***** eliberat la data de 28 aprilie 2022, de către Serviciul de stare civilă Ialoveni, nr. de înregistrare 58 (f.d.18, vol.1).

62. La fel, instanța de judecată reține că, la data de 09 februarie 2022, reclamantei *****i-a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor înregistrat cu nr. 2-1094, de către notarul ***** prin care se atestă că aceasta are statut de moștenitor al averii cet.*****, decedat la data de *****. (f.d. 11, vol.1)

63. Ulterior, reclamantei *****la data de 03 mai 2022, de către notarul ***** i-a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor înregistrat cu nr.2-3080, prin care se atestă că aceasta are statut de moștenitor al averii cet.*****, decedată la data de 15.04.2022. (f.d.12, vol.1)

64. Totodată în ședința de judecată s-a stabilit că, la data de 06 noiembrie 2021, cet.***** a întocmit testament autentificat de notarul ***** înregistrat cu nr.1-1848, prin care testatorul********** a desemnat în calitate de moștenitor exclusiv pe**********care va moșteni întreg patrimoniul lui (toate bunurile/lucrurile, drepturile/obligațiile patrimoniale) care în ziua decedării sale îi vor aparține lui, unde s-ar afla și din ce nu ar fi alcătuite.**********, a declarat că dispozițiile testamentare ce se conțin în prezentul testament este ultima sa voință exprimată în fața notarului care o confirmă prin semnătură proprie. (f.d.13-14, vol.1)

65. Tot, la data de 06 noiembrie 2021, cet.***** a întocmit testament autentificat de notarul ***** înregistrat cu nr.1-1849, prin care testatoarea********** a desemnat în calitate de moștenitor exclusiv pe**********care va moșteni întreg patrimoniul lui (toate bunurile/lucrurile, drepturile/obligațiile patrimoniale) care în ziua decedării sale îi vor aparține lui, unde s-ar afla și din ce nu ar fi alcătuite.**********, a declarat că dispozițiile testamentare ce se conțin în prezentul testament este ultima sa voință exprimată în fața notarului care o confirmă prin semnătură proprie. (f.d.15-16, vol.1)

66. În context, instanța de judecată ține să precizeze că ambele testamente au fost întocmite la data de 06 noiembrie 2021, astfel în speța supusă judecății fiind aplicabile prevederile Codului civil în redacția de după data de 01 martie 2019, drept un cadrul legal general.

67. În acord cu prevederile art.308 Codul civil, *actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinței îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile.*

68. Conform art.309 alin.(1) Codul civil, *actul juridic unilateral este manifestarea de voință a unei singure părți. Actul juridic unilateral poate da naştere la obligații pentru terți numai în cazurile prevăzute de lege. Actului juridic unilateral se aplică în modul corespunzător dispozițiile privind obligațiile şi contractele dacă aceasta nu contravine legii sau caracterului unilateral al actului juridic.*

69. Potrivit art.2191 Codul civil, *testamentul este actul unilateral, personal şi revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viață.*

70. Instanța de judecată remarcă că pentru a aprecia asupra valabilității testamentului, este necesar de stabilit respectarea condițiilor de valabilitate de fond și de formă la data încheierii sale.

71. Testamentul este un act juridic solemn pentru a cărui validitate testatorul trebuie să-și exprime voința prin una din formele prevăzute la art.2216 Codul civil, sub sancțiunea nulității.

72. Se precizează că potrivit art.2222 Codul civil, *testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic. Testamentul privilegiat poate fi întocmit în situații speciale sau de urgență prevăzute în prezentul capitol.*

73. Conform art.2226 Codul civil, *testamentul autentic este testamentul autentificat de notar, potrivit dispozițiilor legale. Testamentul se întocmește de un notar în baza declarației verbale a testatorului în fața notarului sau în baza unui text predat notarului de către testator, cu declarația că acesta este testamentul său. Testamentele cetățenilor Republicii Moldova care se află în străinătate de asemenea pot fi autentificate de către reprezentantul misiunii diplomatice sau al oficiului consular în ordinea stabilită de legislație.*

74. Astfel, instanța de judecată relevă că testatorii********** și**********, au întocmit la data de 06 noiembrie 2021, testamente autentice, care au fost îndeplinite în fața notarului și autentificate notarial de către notarul ***** cu înregistrarea corespunzătoare.

75. Prin urmare, instanța de judecată atestă că sub aspectul condiției de formă în privința testamentelor a căror nulitate este invocată de partea reclamantă, nu s-au stabilit careva abateri de la prevederile legale menționate, or în speță s-a constatat că testamentele au fost întocmite în forma autentică de către un notar în baza declarației verbale a testatorilor în fața notarului.

76. Reiterând pretențiile expuse de partea reclamantă în cererea de chemare în judecată, instanța de judecară relevă că se reclamă nulitatea testamentelor enunțate sub aspectul lipsei de discernământ a testatorilor la momentul semnării testamentelor, circumstanță care în mod direct indică asupra nerespectării unor condiții de fond la întocmirea testamentelor.

77. Astfel, instanța de judecată notează că din conținutul prevederilor legale sus-enunțate rezultă că persoana urmează să își dea consimțământul pentru întocmirea unui act juridic, care în esență reprezintă manifestarea sa de voință, fiind considerat un element esențial pentru valabilitatea acestuia.

78. Pornind de la caracterele juridice ale testamentului, este de menționat că testamentul este un act juridic prin care se manifestă voința testatorului. Astfel, testamentul trebuie să îndeplinească toate condițiile de validitate a actului juridic, cum ar fi: capacitate de exercițiu, consimțământ valabil, obiect licit, determinat sau determinabil, cauză licită și morală.

79. Conform art.25 Codul civil, *capacitatea de exercițiu a persoanei fizice este aptitudinea persoanei de a dobândi prin fapta proprie și de a exercita drepturi civile, de a-şi asuma personal obligații civile şi de a le executa.*

80. Potrivit art.312 Codul civil, *consimțământul este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice şi nu este viciat. Intenția de a produce efecte juridice se determină din declarația sau comportamentul persoanei, așa cum ea a fost înțeleasă în mod rezonabil de către cealaltă parte a actului juridic sau, în cazul actelor juridice unilaterale, de către persoana căreia actul îi este destinat.*

81. Astfel, instanța de judecată învederează faptul că testamentul este un act juridic unilateral, deoarece în el se exprimă o singură voință și anume aceea a testatorului, indiferent de acceptarea sau neacceptarea de către moștenitorul desemnat a moștenirii.

82. Testamentul este un act juridic revocabil în sensul că testatorul în timpul vieții sale poate reveni oricând asupra conținutului testamentului, modificând sau anulând unele dispoziții testamentare, ori revocându-l în întregime. Testatorul nu poate renunța la acest drept, iar orice

clauză de renunțare la dreptul de revocare este nulă. Testamentul devine irevocabil odată cu decesul testatorului.

83. Se precizează că testamentul este un act juridic personal, de aceea nu poate fi întocmit la decizia terților persoane prin reprezentare, sau de către un terț. Testatorul poate pune în sarcina terței persoane doar desemnarea executorului testamentar.

84. Reieșind din caracterul unilateral și personal al testamentului nu se admite întocmirea unui testament de către două sau mai multe persoane. Testamentul este un act juridic cu titlu gratuit prin care se dispune pentru cauză de moarte, adică un act de liberalitate prin care testatorul transmite gratuit toate bunurile sale sau o parte din ele.

85. Testamentul este un act juridic prin care persoana poate dispune liber de bunurile sale sau o parte din ele prin desemnarea unui moștenitor sau câtorva moștenitori. Prin urmare, punctul esențial al testamentului îl constituie desemnarea moștenitorului. Dacă testatorul a testat unei persoane întreg patrimoniul sau o parte din patrimoniu, o asemenea dispoziție se consideră ca desemnare a moștenitorului, chiar dacă această persoană nu a fost numită direct moștenitor. În cazul în care persoanei i-a fost testat un anumit bun, determinat sau determinabil această persoană va fi recunoscută legatar, dacă din sensul dispoziției testamentare nu rezultă, că persoana a fost desemnată în calitate de moștenitor.

86. Deși, testamentul este valabil din momentul întocmirii lui, el produce efecte juridice doar în momentul încetării din viață a testatorului. Astfel, testatorul fiind în viață păstrează toate drepturile asupra bunurilor de care a dispus prin testament, iar moștenitorul testamentar sau legatarul dobândește dreptul de a accepta sau renunța la bunul testat din momentul decesului testatorului.

87. Având în vedere analiza de mai sus a caracterelor juridice ale unui testament, în speță se solicită nulitatea testamentului valabilitatea căruia este contestată sub aspectul lipsei de discernământ a testatorilor la momentul semnării testamentelor, situație care se datorează în viziunea părții reclamante de starea de sănătate, medicamentele administrate de testatori şi nu în ultimul rând de comportamentul grijuliu al pârâtului față de aceștia, manifestat cu scopul de a intra în posesia patrimoniului succesoral.

88. Potrivit art.327 alin.(1) coroborat cu art.328 alin.(1) Codul civil, *actul juridic este nul dacă nulitatea sancționează încălcarea unei dispoziții legale prin care se ocrotește un interes general (nulitate absolută). Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atât pe cale de acțiune, cât şi pe cale de excepție, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanța de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanților la proces*.

89. Instanța de judecată menționează că în sensul juridic noțiunea de „*discernământ*" reprezintă aptitudinea unei persoane de a înțelege semnificația și consecințele faptelor sale și de a-și putea dirija conștient voința și comportamentul, iar o „*persoană fizică fără discernământ*" este, persoana care din cauza unei tulburări psihice, debilități mintale sau altei stări patologice, nu are capacitatea psihică de a înțelege caracterul și efectele actelor sau faptelor sale, de a aprecia consecințele juridice și sociale ale acestora și de a acționa în mod conștient și voluntar.

90. Condițiile de valabilitate a actelor juridice reprezintă elementele esențiale, fără de care un act juridic nu poate exista, precum şi cerințele pe care fiecare dintre aceste elemente trebuie să le îndeplinească.

91. Potrivit teoriei dreptului civil, *consimțământul* reprezintă hotărârea de a încheia un act juridic civil manifestată în exterior, condițiile de validitate/valabilitate a consimțământului sunt

următoarele: să provină de la o persoana cu discernământ; să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice; să fie exteriorizat și să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ.

92. Consimțământul fiind considerat un element esențial pentru valabilitatea contractului, care reprezintă manifestarea exteriorizată de voință a persoanei de a încheia un act juridic, importanța căruia rezidă nu numai în decizia unei persoane de a se obliga juridic, dar şi în manifestarea acestei hotărâri, prin urmare nu este suficient ca consimțământul să existe, dar se impune ca el să fie valabil, adică să fie neviciat.

93. În timp ce capacitatea de exercițiu a persoanei constituie o stare de drept, discernământul este o stare de fapt fiind de natură psihologică, prin urmare o persoană capabilă de iure (care nu a fost recunoscută incapabilă prin hotărâre judecătorească) se poate găsi într-o situație în care să nu aibă discernământ.

94. Cu titlu de recomandare, instanța de judecată reiterează pct.12 din Hotărârea plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 03 octombrie 2005, *cu privire la practica aplicării de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei la examinarea cauzelor despre succesiune*, unde se indică că, pentru validitatea testamentului, nu este suficient ca testatorul să aibă „de iure" capacitate deplină de exercițiu, fiind necesar a avea şi responsabilitate în fapt, adică să poată să conștientizeze acțiunile sale, să le dirijeze, fiind în stare să aprecieze efectele juridice ale acțiunilor sale. Persoana care nu poate aprecia efectele juridice ale manifestării sale de voință din cauza dereglărilor psihice, alienației sau debilității mintale, stării vremelnice de inconștiență, hipnozei, beției alcoolice, folosirii de stupefiante etc. nu poate dispune prin testament. Împrejurarea că testatorul nu avea discernământ în momentul întocmirii testamentului se poate dovedi prin orice mijloc de probă, chiar dacă declarația de voință a fost cuprinsă într-un testament autentic. La examinarea unor astfel de pricini este necesar de a soluționa chestiunea cu privire la utilitatea dispunerii efectuării expertizei medico-legale sau psihiatrice post-mortem.

95. În condițiile speței, în vederea determinării discernământului testatorilor********** și********** şi probării acestuia la data întocmirii testamentelor contestate, instanța de judecată prin încheierea din 06 decembrie 2023, a dispus numirea expertizei psihiatrice în cauza civilă.

96. Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.202335A0850 din 15 mai 2024, în partea concluziilor expertul judiciar psihiatru ***** a indicat că la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 cet.*****, nu prezenta dereglări psihotice acute sau tranzitorii, nu suferea de maladie psihică cronică. Conform stării psihice cet.***** la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 avea capacitatea de a conștientiza pe deplin acțiunile sale și le conducea deliberat, deci la momentul întocmirii testamentului din 06.11.2021 a acționat cu discernământ. (f.d.26-32,verso, vol.2)

97. Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.202335A0849 din 15 mai 2024, în partea concluziilor expertul judiciar psihiatru ***** a indicat că la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 cet.***** nu prezenta dereglări psihotice acute sau tranzitorii, nu suferea de maladie psihică cronică. Conform stării psihice cet.***** la momentul semnării testamentului din 06.11.2021 avea capacitatea de a conștientiza pe deplin acțiunile sale și le conducea deliberat, deci la momentul întocmirii testamentului din 06.11.2021 a acționat cu discernământ. (f.d.33-37,verso,vol.2)

98. În atare circumstanțe, instanța de judecată a constatat că la data întocmirii testamentelor din 06 noiembrie 2021, ambii testatori********** şi**********, au acționat conștient, lucid şi cu discernământ, în manifestarea voinței lor de a dispune prin testament pentru cazul încetării lor din viață, de toate bunurile lor în favoarea pârâtului*****

99. La fel, instanța de judecată relevă că numirea expertizei a fost solicitarea părții reclamante, motivată de faptul că testatorii********** şi**********, aveau o stare de sănătate precară, suferind de diverse patologii care în corelație cu vârsta acestora, putea confirma faptul că ei au acționat în lipsă de discernământ la momentul întocmirii testamentelor.

100. De notat sunt şi declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată ***** şi *****, care au confirmat faptul că deși testatorii********** şi**********, erau în vârstă, aveau nevoie de ajutor la treburile casnice, la deplasarea către diverse instituții, farmacie, aprovizionare cu produse, ultimii erau lucizi, comunicau coerent şi erau conștienți în acțiunile lor.

101. În condițiile prezentate, instanța de judecată atestă că partea reclamantă nu a putut proba în mod plauzibil şi incontestabil lipsa de discernământ al testatorilor********** şi********** la momentul întocmirii testamentelor, ci dimpotrivă proba reclamată de reclamantă – expertiza psihiatrică post-mortem a demonstrat contrariul, iar asupra concluziilor formulate de către expert reclamanta nu a formulat careva obiecții.

102. Astfel, din considerentele expuse supra, instanța de judecată ajunge la concluzia, că argumentele reclamantei ***** prezentate în cererea de chemare în judecată prin reprezentantul său, avocatul Sandu Serghei, susținute şi completate în cadrul ședinței de judecată nu sunt sustenabile, or rapoartele de expertiză prezentate fundamentează soluția de respingere a cererii de chemare în judecată ca neîntemeiată.

103. Ca rezumat a celor constatate, instanța de judecată precizează că în condițiile în care nu a fost răsturnată prezumția de valabilitate a testamentelor contestate, instanța de judecată stabilind legalitatea şi valabilitatea acestora, subsecvent se constată și netemeinicia solicitărilor de încasare a cheltuielilor de judecată, or soarta cerințelor auxiliare poartă soarta cerinței de bază.

104. În conformitate cu prevederile art.236, art.238-241 Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Sandu Serghei în interesele ***** împotriva lui**********intervenient accesoriu notarul ***** cu privire la declararea nulității testamentelor și încasarea cheltuielilor de judecată, se respinge **ca neîntemeiată**.

Se explică părților că instanța va întocmi hotărârea integrală dacă în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii vor solicita în mod expres acest lucru, termenul de 30 de zile fiind unul de decădere, sau în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii vor depune cerere de apel.

Hotărârea cu drept de apel, la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni).

Președintele ședinței,
judecătorul **Svetlana Bîcu**